

Nejslavnější známka světa na nové české známce

Název emise: Mauritius v Česku
(výplatiní písmenová známka)

Den vydání: 6. září 2017

Hodnota: A (ke dni vydání 16 Kč); č. 942 (ČP)

Výtvarný návrh: Jaromír a Kamil Knotkovi

Rozměr známkového obrazu: 26 x 36 mm

Druh tisku: OF; **Tisková forma:** 4x 50

Papír: fil-an-OFF; **Tisk:** PTC Praha

Náklad: 2,5 mil. (prvotní náklad)

Výtvarný návrh FDC: Libuše Knotková

FDC: digitální tisk v PTC Praha

Náklad FDC: 4.500

rovnými sto lety. Oba tyto letopočty jsou součástí kresebné výzdoby FDC. Portrétů Ferraryho se dochovalo poměrně málo, ale zato ze všech období jeho života, od raného dětství přes mládí a dospělost po pokročilý věk. Autorka zvolila podobu z období, o němž lze předpokládat, že byla „zlatou dobou“ jeho oslnivé sběratelské dráhy, v níž získával světové rarity, a tedy i připomenutý exemplář modrého Mauritia. Ten je na FDC i vyobrazen a jeho

O modrém Mauritiovi, který se poprvé v historii stal součástí sbírky českého filatelisty, jsme už psali (např. ve F8/16). Nyní jeho vyobrazení vychází na poštovní známce vydané v rámci propagace chystané Světové výstavy poštovních známek PRAGA 2018, na které má být tato rarita vystavena a jejíž „tvář“ je. Vydávání „známek na známce“ je běžné v mnoha státech světa, u nás například v rámci každoroční emise Tradice české známkové tvorby. Poprvé však vychází známka zahraniční – a rovnou ta nejslavnější, od jejíhož vydání na odlehlém ostrově v Indickém oceánu letos uplynulo 170 let.

Nová známka se mi velmi líbí. Má ušlechtilý velkorysý formát, díky němuž vynikne jak zobrazený objekt, tak slavnostní úprava, která pro ni byla zvolena. Modrá barva Mauritia, zobrazeného bezmála „v životní velikosti“, dobře harmonuje s barvou zvolenou pro název státu, zlatý pruh v pozadí zase s nominální hodnotou A. Logo výstavy PRAGA 2018 je černé, dostatečně výrazné, a přitom nevybočuje z vyvážené koncepce (když jsem viděl původní návrh, napadlo mě, že by mohlo být červené, ale to by harmonii obrazu známky narušilo – logo by z něj příliš „trčelo“).

Autory grafické podoby známky jsou otec a syn Knotkovi, Jaromír a Kamil (ten je hlavním autorem, tatínek mu podle svých slov jen pomáhal), kresebnou výzdobu obálky dne vydání navrhla Libuše Knotková. Jde tedy o ojedinělý případ, kdy se na známkové tvorbě podílí příslušník už třetí generace jedné rodiny! Slavný rytec Ladislav Jirka byl totiž otcem Libuše Knotkové (rozené Jirkové), která se svým manželem Jaromírem je autorkou mnoha našich poštovních známek, a nyní se tedy na jejich tvorbě podílí i jejich syn Kamil. To je krásný příklad rodinné tradice a kontinuity, ojedinělý nejspíš i v mezinárodním měřítku! Na nové emisi je to vyjádřeno iniciálami křestních jmen: J. a K. Knotkovi na známce, L. K. na FDC (vpravo dole pod portrétem).

Kresebná výzdoba obálky dne vydání připomíná nejznámějšího majitele nejslavnější známky světa, „krále filatelistů“ Filipa Ferraryho. I o něm jsme už ve Filatelii obsáhle psali (naposledy v letošním červnovém čísle). Narodil ve stejném roce, kdy u nás vyšly první poštovní známky (1850; tehdy samozřejmě šlo o známky rakouského císařství) a zemřel v roce 1917, tedy před

původní barva dobře kontrastuje s historizující hnědou portrétu. Obálka není tištěna ofsetem, ale digitálně (na novém stroji v PTC), jemný rastr portrétu přitom svou strukturou připomíná hlubotisk a miniatura známky pod ním dokonce ocelotisk z ploché desky! A to nejen pohledem, ale i pohmatem – zkuste si přes ni přejít špičkou prstu! K tomuto dojmu přispívá povrch papíru obálky, který má odlišnou – nepravidelnější – strukturu, než tomu bylo v minulosti. Jiná je i jeho barva, bílá namísto předchozí nažloutlé, což v tomto případě vytváří zajímavý efekt: Mauritius zobrazený na známce vypadá jako samostatný objekt a dalších jejích součástí si povšimnete až na druhý pohled.

Pochválit je třeba i Poštovní tiskárnu cenin, která tisk známky i obálky zvládla na výbornou, včetně u nás neobvyklého tisku zlatou barvou.

Tiskový arch známek obsahuje čtyři archy přepážkové, označené vždy v levém dolním rohu symbolem polohy (takzvaný *sudoku*). PA obsahují 50 známek (5 řad po 10 známkách). Na horním okraji každého PA jsou nad ZP 1 – 9 barevné značky, nad ZP 10 je nově zařazen nápis www.ptcpraha.cz. Pod ZP 41 je název emise Mauritius v Česku, pod ZP 50 je nápis www.ceskaposta.cz. Zajímavostí jsou dvě loga výstav zařazená na dolním okraji PA, pod ZP 4 MonacoPhil

2017, pod ZP 6 PRAGA 2018; na obou by měl být zobrazený modrý Mauritius vystaven. Letošní ročník MonacoPhilu je celý věnován 100. výročí Filipa Ferraryho, o němž se ve světě málo ví, že měl velmi úzký vztah k našim zemím – jeho adoptivní (a podle samotného Ferraryho i skutečný) otec Emanuel de La

Renotière, jehož příjmení připojil ke svému, totiž pocházel z Olomouce. To je vyjádřeno i v domicilu razítka, na jehož tvorbě se podíleli všichni tři autoři známky a FDC, tedy Libuše, Jaromír a Kamil Knotkovi.

Už mnohokrát jsem napsal, že poštovní známky by měly přinášet i atraktivní témata, schopná zaujmout ne sběratelskou veřejnost, připomenout jí, že vedle elektronické komunikace tu je tradiční možnost listovních služeb České pošty, a třeba ji i lákat k jejich hojnějšímu využívání. Tak to alespoň běžně dělají pošty v zahraničí, a to i ve státech, jimž bychom se v mnoha směrech chtěli přiblížit. Vedle toho zajímavá témata na známkách přitahují nové zájemce o jejich sbírání.

Atavismus po dávných předcích sběračích, přetavený tisíciletími vývoje do podoby sběratelství, se projevuje u většiny lidí. Trh sběratelských příležitostí a oborů je však nyní mimořádně pestrý a při soutěžení o zájem sběratelů nemůžou poštovní známky sedět skromně v koutě a čekat, až si jich někdo povšimne. Nové známce s modrým Mauritiem se jistě dostane velké pozornosti sdělovacích prostředků, dozví se tak o ní nesrovnatelně více čtenářů, posluchačů a diváků než u jiných známek. Kolik z nich si ji díky tomu koupí a pošle na dopisu nebo založí do alba, teprve uvidíme. Jak známo, jedna vlaštovka jaro nedělá, v tomto směru je třeba delšího úsilí při zařazování atraktivních a neotřelých témat. Nejnovější známka a FDC je však na této cestě skvělým vykročením!

FB

Poznámka redakce: Sebeatraktivnější témata na nových známkách nebudou nic platná, pokud je lidé neuvidí na poštách a nebudou moci si je koupit. To je stará bolest škodící České poště (co nenabídne, nemůže prodat), tiskárně známek (náklady známek klesají) a samozřejmě i filatelistům.